

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/220/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5618203327
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5618203327.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov JUDr. Yvetty Dzugasovej a Mgr. Andreja Kekelyho, v právnej veci žalobcu: Ing. B. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX, zastúpenému JUDr. Miloslavom Hrickom, advokátom, so sídlom Ul. X. M. XXX, L. M., proti žalovanému: B. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX, zastúpenému Mgr. Katarínou Kuchárovou, advokátkou, so sídlom P. XX, L. M., o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 4C/37/2018-265 zo dňa 23.05.2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 4C/37/2018-265 zo dňa 23.05.2019 potvrdzuje.

Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd žalobu zamietol (výrok I.). Zároveň priznal žalovanému voči žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením (výrok II.).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobou podanou dňa 26.11.2018 sa žalobca domáhal určenia, že je podielovým spoluvlastníkom s výškou spoluvlastníckeho podielu 1/3 vodovodnej prípojky nachádzajúcej sa na KN-C parcele č. 1001/1 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 251 m², k. ú. K., po vodovodnú šachtu postavenú na tej istej parcele, vodovodnej šachty postavenej na tejto parcele a výlučným vlastníkom vodovodnej prípojky od vodovodnej šachty po vstup do rodinného domu súp. č. XXX postavenej na KN-C parcele č. 996, k. ú. K..

3. Prvoinštančný súd vo veci vykonal dokazovanie, v rámci ktorého sa oboznámil s dedičským rozhodnutím po neb. W. E. D 870/2000-40, D/not/300/2000 zo dňa 03.09.2001, notárskou zápisnicou N 5/99, NZ/4/99 zo dňa 19.01.1999, výpismi z LV č. XXX a č. XXX k. ú. K., s výzvou žalovaného adresovanou žalobcovi na vybudovanie vlastnej vodovodnej prípojky zo dňa 10.10.2017, s čestnými prehláseniami B. I., B. Z. a M. K., s rozhodnutím Obecného úradu Bobrovec zo dňa 13.12.2017 o predbežnom opatrení, s dokladmi o financovaní výstavby vodovodnej šachty, s čestným prehlásením M. K., Ing. E. K. a Mgr. C. A., ako aj s obsahom pripojených spisov Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 8C/23/1988 a sp. zn. 7C/63/1997, ako aj so svedeckými výpoveďami B. E., M. P. a U. E..

Na základe takto vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. D 870/2000-40, D/not/300/2000 zo dňa 03.09.2001, právoplatným dňa 17.10.2001, rodinný dom s vedľajšou stavbou, vonkajšími úpravami pozostávajúcimi z vodovodnej prípojky, okapového múriku s pozemkom v K., nehnuteľností nadobudnuté dedením po neb. B. E. podľa D 1689/89-19, zapísané na LV č. XXX pre k. ú. a obec K. ako KN parcela č. 996 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 93 m², nadobudol žalobca v podiele 2/3, ktorý sa zaviazal vyplatiť spoludedičku M. K. v lehote do 31. 07. 2001 a Mgr. C. E. a Ing. O. E. každý v podiele 1/6. Z notárskej zápisnice N 5/99, NZ/4/99 zo dňa 19.01.1999 mal súd

preukázané, že kúpnopredajnou zmluvou B. K. a M. K.. ako predávajúci odpredali rodinný dom súpisné č. XXX v K. spolu s vedľajšími stavbami (maštaľ, sklad, dreváreň), vonkajšími úpravami (vodovodná prípojka, kanalizačná prípojka, okapový chodník, predložné schody), pozemkami a trvalými porastmi, ktoré nehnuteľnosti sú uvedené na LV č. XXX k. ú. K. ako parcela č. KN 994/1 o výmere 118 m² - zastavané plochy, parcela č. KN č. 994/2 o výmere 161 m² - záhrady, parcela č. KN 995 o výmere 93 m² - zastavané plochy a dom súpisné č. XXX, postavené na parcele KN 995, kupujúcemu M. P.. Z výpisu z LV č. XXX Okresného úradu Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor pre k. ú. K. mal súd preukázané, že žalobca je výlučným vlastníkom rodinného domu súp. č. XXX postaveného na parcele č. 996 a parcely č. 996 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 93 m². Z výpisu LV č. XXX Okresného úradu Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor pre k. ú. K. vyplýva, že žalovaný je vlastníkom rodinného domu súp. č. XXX postaveného na parcele KN-C č. 1001/2 a pozemkov parcely č. KN-C 998 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 361 m², parcela č. 100/2 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 95 m², parcela č. 1001/1 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 251 m², parcela č. 1001/2 zastavaná plocha a nádvoria o výmere 157 m² a parcela č. 1002 záhrada o výmere 137 m² a parcely registra E 691 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 12 m² a parcela KN-E č. 694 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 5 m².

4. Medzi stranami sporu nebolo sporné, a z vykonaného dokazovania mal konajúci súd preukázané, že vodovodná prípojka a vodovodná šachta, ku ktorej sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva, neboli predmetom dedičského konania po rodičoch žalobcu. V zmysle hmotného práva a ustálenej judikatúry žaloba o určenie vlastníckeho práva nemôže nahrádzať dedičské konanie; inak povedané inštitút dedičského konania nemožno obchádzať žalobou o určenie vlastníckeho práva. Okresný súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení. V prípade, ak by sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom je v katastri nehnuteľnosti zapísaná iná osoba, má vo vzťahu k tejto osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti je odôvodnený záver, že právne postavenie žalobcu by bolo v tejto situácii neisté, a že bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť ohrozené, pretože súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva je podkladom na vykonanie zmien v zápise v katastri nehnuteľnosti a žaloba o určenie vlastníckeho práva je spôsobilým právnym prostriedkom v odstránení neistoty v právnych vzťahoch medzi stranami sporu. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že vodovodná šachta a vodovodná prípojka nepodliehajú zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 28/2009 zo dňa 26. mája 2010, v zmysle ktorého určovací žaloba je skôr preventívneho charakteru a má miesto jednak tam, kde jej pomocou možno eliminovať stav ohrozenia práva či neistoty v právnom vzťahu a k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, a jednak v prípadoch, v ktorých určovací žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravy, tvoriace určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov účastníkov. Tieto funkcie korešpondujú s podmienkou naliehavého právneho záujmu. Ak nemožno v konkrétnom prípade očakávať, že ich určovací žaloba bude plniť, nebude ani právny záujem na takomto určení. Z uvedených procesných dôvodov okresný súd žalobu žalobcu bez preskúmania po vecnej stránke ako nedôvodnú zamietol. Zároveň konajúci súd prvej inštancie nevyhovel návrhu žalovaného na doplnenie dokazovania, pretože takéto dôkazy by nemali vplyv na rozhodnutie súdu vo veci.

5. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanému, ktorý mal plný úspech vo veci, náhradu trov konania voči žalobcovi, ktorý v súvislosti s podanou žalobou úspech nemal, v plnom rozsahu, s tým, že v zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súdny úradník po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

6. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že odvolací súd jeho žalobe v celom rozsahu vyhovie.

7. Odvolateľ nesúhlasil s právnym záverom okresného súdu o absencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Bez toho, aby súd rozhodol o určení vlastníckeho práva žalobcu, je totiž jeho právne postavenie neisté. Navyše, vzhľadom na predchádzajúce konanie žalovaného by bolo vlastnícke právo žalobcu bez požadovaného určenia ohrozené. Pre existenciu naliehavého právneho záujmu nie je rozhodujúce, či právo evidované v nejakom verejnom registri, ako napríklad v katastri nehnuteľností. Žalobcom požadované určenie plní aj preventívny účel - určenie vlastníctva k šachte a prípojke môže predísť budúcim sporom medzi žalobcom a žalovaným. Žalobca sa nestotožnil ani s právnym záverom okresného súdu o tom, že vodovodná šachta a prípojka (predmet sporu) neboli predmetom dedičského konania, keď v zmysle uznesenia Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. D 870/2000-40 zo dňa 03.09.2001 boli predmetom dedenia po W. E. (okrem iného) aj rodinný dom s.

č. XXX s vedľajšou stavbou, vonkajšími úpravami, pozostávajúcimi z vodovodnej prípojky, okapového múrika atď. Nejednalo sa len o časť potrubia od vodovodnej šachty po rodinný dom, ako to tvrdí žalovaný. Podľa § 2a ods. 1 vyhlášky č. 154/1978 Zb., platnej v čase výstavby aj dedenia, sa vodovodnou prípojkou rozumie potrubie, ktorým sa privádza voda z verejného vodovodu do nehnuteľnosti, tesne za vodomer (hlavný vodomer), a ak nie je osadený vodomer, pred hlavný uzáver vody pre nehnuteľnosť. Pokiaľ okresný súd vychádzal zo skutkového zistenia, že vodovodná šachta a prípojka neprešli dedením na žalobcu, vychádzal z nesprávneho skutkového zistenia. Ak by aj bolo skutkové zistenie súdu správne, súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Žalobca v priebehu konania totiž navrhol, aby súd pripustil zmenu jeho žaloby tak, že by sa domáhal určenia vlastníckeho práva k vodovodnej šachte a prípojke v prospech jeho právnych predchodcov. Túto zmenu žaloby však konajúci súd nepripustil s odôvodnením, že je neprípustná, nakoľko pri žalobe v zmenenom znení sa jedná o nerozlučné procesné spoločenstvo a stranami sporu by museli byť všetci do úvahy prichádzajúci dedičia po právnych predchodcoch žalobcu. Na podporu svojich tvrdení odvolateľ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 2375/2012. V ďalšej časti svojho opravného prostriedku žalobca popísal priebeh výstavby vodovodnej prípojky a vodovodnej šachty, vzťahy medzi ich budovateľmi, resp. dedičmi a dispozície žalovaného so šachtou.

8. Žalovaný v rámci reakcie na odvolanie žalobcu uviedol, že považuje napadnutý rozsudok za vecne aj formálne správny. Odvolateľ argumentuje, že bez požadovaného určenia by bolo jeho práve postavenie neisté, a ďalej, že s ohľadom na predchádzajúce správanie žalovaného by bolo jeho vlastnícke právo bez požadovaného určenia ohrozené. Tieto tvrdenia však odvolateľ žiadnym spôsobom v konaní nepreukázal. Od vybudovania vodovodnej šachty a vodovodnej prípojky v roku 1983, teda počas viac ako 33 rokov (do roku 2017), nebolo žalobcovi ani jeho právnym predchodcom bránené v dodávke pitnej vody, či už zo strany žalovaného alebo jeho právnych predchodcov. Žalovaný potvrdil, že jedenkrát v roku 2017 zabránil žalobcovi v dodávke pitnej vody. Dôvody, prečo tak urobil bližšie špecifikoval počas konania pred prvoinštančným súdom (správanie žalobcu). Žalovaný produkoval skutkové tvrdenia súvisiace s absenciou záujmu žalobcu o správu vodovodnej šachty a vodovodnej prípojky za 34 rokov. Poukázal aj na prípadné vydržanie vodovodnej prípojky a šachty, nakoľko tieto minimálne od roku 2003 až do podania žaloby žalobcom v roku 2018 pokojne a nerušene užíval. Zároveň sa žalovaný nestotožnil s konštatovaním žalobcu o preventívnom účele prípadného určenia vlastníckeho práva. V danom prípade by požadované určenie vlastníckeho práva malo charakter len prejudiciálnej otázky k inému prípadnému sporu medzi sporovými stranami, a teda nie je v tomto spore daný naliehavý právny záujem na takomto určení. Žalovaný v konaní žiadnym spôsobom nespochybnil vlastnícke právo žalobcu vodovodnej prípojky od vodovodnej šachty do rodinného domu vo vlastníctve žalobcu. Zároveň si je žalovaný vedomý toho, že žalovaného nemôže odpojiť od dodávky pitnej vody, nakoľko jej dodávka je technicky riešená cez napojenie vo vodovodnej šachte vo vlastníctve žalovaného. Toto technické riešenie však nemôže zakladať, a rovnako tak si od neho nemôže žalobca odvodzovať svoje údajné vlastnícke právo. Vo vzťahu k odvolateľom prezentovaným právnym záverom týkajúcim sa dedičského konania po jeho právnom predchodcovi žalovaný uviedol, že z uznesenia o dedičstve č. k. D 870/2000-40 zo dňa 03.09.2001 je zrejmé, že predmetom dedenia bola len vodovodná prípojka, a teda nie vodovodná šachta, ani spoluvlastnícky podiel na tejto šachte. Rovnako tak nebola predmetom dedenia ani vodovodná prípojka od verejného vodovodu po vodovodnú šachtu, a ani spoluvlastnícky podiel na tejto vodovodnej prípojke od verejného vodovodu po vodovodnú šachtu. Tieto ani nemohli byť predmetom dedenia, nakoľko ani právni predchodcovia žalobcu neboli ich vlastníkmi, čo žalovaný v konaní jednoznačne preukázal, o. i. tým, že právny predchodca žalovaného P. E. bol vlastníkom vodovodnej šachty v celosti, ktorý bol zároveň aj vlastníkom vodovodnej prípojky od hlavného vodovodu po vodovodnú šachtu, čomu nasvedčovalo aj jeho správanie. V konaní nebolo medzi stranami sporné, že pri výstavbe si pomáhali spoločne tri rodiny (vrátane rodiny žalobcu a žalovaného), avšak jednalo sa len o susedskú a rodinnú výpomoc. Rovnako aj žalovaný pomáhal pri výstavbe vodovodných prípojok od vodovodnej šachty k rodinným domom aktuálne vo vlastníctve žalobcu a svedka M. P.. Žalovaný si však nikdy nejaké vlastnícke právo k týmto vodovodným prípojkám neodvodzoval len z dôvodu svojej pomoci pri ich výstavbe. Záverom sa žalovaný vyjadril k (ne)dôveryhodnosti tvrdení a čestných prehlásení jednotlivých svedkov v konaní.

9. Odvolateľ na vyjadrenie žalovaného, ktoré mu bolo doručené prostredníctvom právneho zástupcu dňa 13.09.2019, procesne nereagoval.

10. Ďalšie podania v rámci odvolacieho konania súdu predložené/doručené neboli.

11. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP toto rozhodnutie v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správne.

12. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní primárne obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

13. V rámci reakcie na odvolaciu argumentáciu žalobcu formulovanú v jeho opravnom prostriedku sa odvolací súd v zmysle princípu neúplnej apelácie nezaoberal inými prípadnými pochybeniami okresného súdu. Zároveň krajský súd poukazuje na zodpovednosť žalobcu za obsahové vymedzenie svojho odvolania, v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní zároveň nemá odpovedať na každú námietku alebo argument vznesený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že v dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvej a druhej inštancie tvoria jeden celok, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie.

14. Odvolacie námietky žalobcu vyhodnotil odvolací súd v celom rozsahu ako nedôvodné.

15. Z obsahu podaného opravného prostriedku vyplýva, že odvolateľ sa nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu prezentovanými v odôvodnení napadnutého rozsudku, a to pokiaľ ide o otázku absencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ako aj v otázke prípustnosti určovacej žaloby v prípade, keď žalobca v konaní nepreukázal vlastnícke právo svojich právnych predchodcov, od ktorých si žalobou uplatnil nárok na určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam.

16. Primárne odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo žalobu v celom rozsahu zamietol, pričom ku svojim záverom dospel v kontexte všetkých vykonaných dôkazov s prihliadnutím na individuálne okolnosti prejednávanej veci. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že právu na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (ako súčasť základného práva na súdnu ochranu) zodpovedá povinnosť dotknutého súdu dať odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na relevantné argumenty strán. V súdnej veci však okresný súd svoje rozhodnutie podrobne a zákonným spôsobom odôvodnil. Právo na súdnu ochranu však nemožno zamieňať s „právom“ strany sporu byť pred súdom úspešnou; prípadne s „právom“ na vydanie rozhodnutia v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Preto nie je porušením daného základného práva, ak súd nerozhodne podľa predstáv strany sporu; vrátane predstáv o obsahu odôvodnenia súdneho rozhodnutia. S prihliadnutím na obsah dokazovania vykonaného okresným súdom popísaný v odôvodnení jeho rozsudku, krajský súd len doplnil dôvody napadnutého rozhodnutia. Uvedený postup odvolacieho súdu je v súlade s uznesením Ústavného súdu SR sp.z n. IV. 350/2009 zo dňa 08.10.2009, podľa ktorého „...odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/2005, III. ÚS 264/2008, IV. ÚS 372/2008). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všetkých všeobecných súdov

(tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania".

17. Právne závery okresného súdu, na základe ktorých súd žalobu zamietol, považuje aj odvolací súd za vecne správne a v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje.

18. Pokiaľ žalobca vo svojom oprávnom prostriedku produkoval viacero skutkových tvrdení týkajúcich sa výstavby vodovodnej prípojky a vodovodnej šachty, vzťahov medzi ich budovateľmi, resp. ich dedičmi a následného nadobudnutia spoluvlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, tieto svoje subjektívne tvrdenia nepodložil žiadnymi relevantnými dôkazmi. Naopak, pred prvoinštančným súdom bolo na základe vykonaného dokazovania jednoznačne preukázané, že vodovodná prípojka spolu s vodovodnou šachtou neboli predmetom dedičského konania po rodičoch žalobcu. Žalobca v tomto spore odvodzuje (spolu)vlastnícke právo k predmetným veciam ako právny nástupca (dedič) po svojich právnych predchodcoch.

19. Nárok žalobcu musí vždy vychádzať z hmotného práva. Uvedenú problematiku už riešil i Najvyšší súd SR v rozsudku sp.zn. 3MCdo/4/2013 zo dňa 31.03.2014 uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR 1/2015. Vyplýva z neho, že ak nebol zachovaný postup upravený ustanoveniami § 175a až § 175zd Občianskeho súdneho poriadku (aktuálne je dedičské konanie upravené v ust. § 158 a nasl. CMP - poznámka odvolacieho súdu), nemožno ho obchádzať žalobou, ktorou sa právny nástupca poručiteľa domáha určenia, že je (spolu)vlastníkom veci patriacej do dedičstva. Pokiaľ nie je právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že v dôsledku dedenia dedič nadobudol vec, resp. jej spoluvlastnícky podiel, nemôže sa dedič domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva žalobou o určenie vlastníctva. Takýto dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiťovi. Ak žalobcovia disponujú dôkazmi, že ich právny predchodca bol spoluvlastníkom nehnuteľností, mohli sa svojho nároku domáhať len žalobou s petitom, že ich právny predchodca bol ku dňu smrti spoluvlastníkom konkrétnej nehnuteľnosti (porovnaj aj rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 22Cdo/1826/2004). Žiada sa dodať, že dohoda dedičov je zaradená do dedičského konania. Dohoda dedičov teda modifikuje vzťah daný závetom alebo zákonom. Nadobudnutie alebo potvrdenie dedičstva dedičovi deklaruje súd k času smrti poručiteľa (judikatúra Najvyššieho súdu SR publikovaná pod č. R 3/2015).

19. Zároveň nemožno súhlasiť ani s názorom odvolateľa, že nepripustením návrhu žalobcu na zmenu žaloby došlo zo strany okresného súdu k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom. V danej súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 262/2009 zo dňa 28. októbra 2010, v ktorom dovolací súd uviedol: „Zmena žaloby nesmie byť v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. To, či dôsledky určitého procesného postupu alebo úkonu sú v súlade s touto zásadou, posudzuje súd. Ustanovenie § 95 ods. 1 O.s.p. (teraz § 139 CSP - poznámka odvolacieho súdu) dáva preto žalobcovi možnosť zmeniť žalobu (len) so súhlasom súdu; súd zmenu žaloby nepripustí (tiež) vtedy, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe (viď § 95 ods. 2 O.s.p. - aktuálne ust. § 143 ods. 1 CSP - poznámka odvolacieho súdu). V prípade nepripustenia zmeny žaloby pokračuje súd v konaní o pôvodnej žalobe, pričom žalobca môže uplatniť svoj nárok v novom konaní. Osobitne treba zdôrazniť, že úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Pokiaľ je ním súd prvého stupňa, žalobca nie je oprávnený napadnúť odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby, nie je prípustné (viď § 202 ods. 3 písm. f/ O.s.p. teraz § 357 CSP a contrario - poznámka odvolacieho súdu). Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy súdu."

20. Okresný súd svoj procesný postup (nepripustenie zmeny žaloby) riadne odôvodnil, keď v uznesení č.k. 4C/37/2018-263 zo dňa 23.05.2019 uviedol, že v konaní o určenie, že rodičia sú spoluvlastníci sporných nehnuteľností (alt. v konaní o určenie, že spoluvlastnícky podiel na sporných nehnuteľnostiach patrí do dedičstva po poručiťoch - rodičoch žalobcu), by museli byť subjektmi na sporových stranách všetci do úvahy pripadajúci dedičia po poručiťoch, čo v danom prípade nebolo splnené. Toto jeho rozhodnutie však z vyššie uvedených dôvodov (pozri bod 19. tohto rozhodnutia) nemôže byť predmetom prieskumu odvolacieho súdu. Nemožno preto súhlasiť

s tvrdením odvolateľa, že týmto procesným postupom súdu prvej inštancie došlo k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom.

21. Možno teda zhrnúť, že súdna prax je jednotná v tom, že k potvrdeniu nadobudnutia dedičstva, teda v podstate k potvrdeniu nadobudnutia vlastníckeho práva dedičstvom k veciam patriacim do dedičstva po poručiteľovi ku dňu jeho smrti, je súd oprávnený iba v konaní o dedičstve či už podľa § 175a až § 175zd Občianskeho súdneho poriadku alebo podľa § 158 a nasl. CMP. Mimo konania o dedičstve nemožno deklaratorným rozhodnutím (výrokom štátneho orgánu určiť), že dedič je vlastníkom veci patriacej do dedičstva. Tento zákonný postup pri prejednaní dedičstva nie je možné obchádzať určovacou žalobou podľa § 137 písm. c) CSP, že dedič je vlastníkom veci patriacej do dedičstva, ktorá nebola prejednaná v konaní o dedičstve, pretože takouto deklaráciou súdov by sa legalizovalo nadobudnutie dedičstva bez prejednania a rozhodnutia príslušného súdu v konaní o dedičstve.

22. Odvolací súd sa stotožnil aj s právnym záverom prvoinštančného súdu o absencii naliehavého právneho záujmu na žalobcom požadovanom určení, ku ktorej argumentácii bližšie odkazuje na odsek 19. odôvodnenia napadnutého rozsudku (§ 387 ods. 2 CSP).

23. Rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd musí zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný aj v čase jeho rozhodovania. Ak súd zamietá určovaciu žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je vylúčené, aby súčasne žalobu preskúmal po vecnej stránke (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/111/2008 zo dňa 30.06.2009).

24. Z uvedených dôvodov sa ani odvolací súd nezaoberal ďalšími odvolacími námietkami uvádzanými žalobcom vo vzťahu k hmotno-právnej argumentácii nároku uplatneného žalobou. Za vyššie popísanej situácie by akékoľvek ďalšie dokazovanie v tomto konaní by totiž bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti konania.

25. Okresný súd teda vykonal v prejednávanej veci dokazovanie náležitým spôsobom a v potrebnom rozsahu, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 191 ods. 1 CSP, súčasne spôsobom plne zodpovedajúcim kontradiktórnosti sporového konania umožnil stranám sporu realizáciu ich procesných práv a nadväzne zákonným spôsobom vyhodnotil tak procesnú aktivitu strán, ako aj meritum veci. Po vykonaní a vyhodnotení dokazovania zákonným spôsobom a v potrebnom rozsahu vydal vecne správne rozhodnutie, ktoré zodpovedajúcim spôsobom v zmysle ust. § 220 až § 222 CSP aj správne a presvedčivo odôvodnil. Odvolacie dôvody žalobcu vyhodnotil krajský súd ako nepodstatné, pričom zároveň nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP). V dôsledku toho krajský súd rozsudok okresného súdu vo veci samej, t. j. vo výroku I. ako vecne správny potvrdil.

26. Nadväzne na to odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj závislý výrok II. o trovách konania napadnutého rozsudku, proti ktorému odvolateľ nevzniesol žiadne odvolacie námietky, ktorý však zodpovedá procesnému úspechu strán v spore a zákonným ustanoveniam v ňom uvedeným.

27. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, priznal žalovanému ako úspešnej procesnej strane proti žalobkyni nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %.

28. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

29. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).